

Lena Hallengren: Tal vid Barnrättsdagarna i Örebro

Talare

Lena Hallengren
Barnminister

Datum

25 april 2018

Plats

Örebro

1 Inledningsvis vill jag tacka för inbjudan att få delta vid Barnrättsdagarna 2018. Jag vill också tacka arrangörerna för denna viktiga konferens som genomförs varje år i Örebro.

5 Jag är jätteglad att få vara här som nyttillträdd barnminister och berätta om regeringens barnrättspolitik.

Målet för regeringens barnrättspolitik är att barn ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande.

10 Barnrättspolitikerna syftar till att tillvarata och tillgodose rättigheter för alla barn, såväl flickor som pojkar och barn som identifierar sig på andra sätt, med utgångspunkt i barnkonventionen.

15 Barn och ungas röster är en viktig pusselbit i regeringens enträgna arbete att förbättra barns uppväxt- och livsvillkor.

Många gånger ser vi barn just som små barn. Vi pratar oftast om barn som är en 14-15 år som unga eller ungdomar istället. Men barn är ju olika och lever under olika livsvillkor där ålder är en faktor som spelar roll. De äldre barnen har 20 förväntningar på inflytande som samhället i högre grad måste möta.

Vi vet i dagens samhälle att många barn har en dålig psykisk hälsa. Det kan vara föräldrar som inte riktigt finns där eller diagnoser som inte har getts. Det kan vara vuxna i skolan som inte ser eller räcker till. Många barn känner sig pressade 25 av att leverera bra skolresultat, prestera bra på fotboll eller andra fritidsintressen och samtidigt visa upp en härlig yta i sociala medier.

Kraven utifrån blandas med egna förväntningar. Redan bland de äldre barnen är könsrollerna starka och påverkar barn som får roller som kan kännas trånga 30 och begränsande.

Den psykiska ohälsan bland barn måste många se och ta ansvar för. Vi har ett stort samhällsproblem och vi måste hjälpas åt med detta.

35 Barnkonventionen är så klart inte lösningen men att stärka barns rättigheter är en byggsten för att öka barns synlighet i samhället.

Den 15 mars i år fattade regeringen beslut om en proposition, ett förslag, att göra barnkonventionen till svensk lag från och med den 1 januari 2020. Det var
40 mitt första förslag och jag är mycket stolt över att det var just barnkonventionen.

Det ska i ärlighetens namn sägas att det har tagit tid att förbereda det här lagförslaget. Statsministern aviserade redan i regeringsförklaringen hösten 2014
45 att barnkonventionen skulle bli svensk lag.

Men att arbetet med barnkonventionen tar tid är inget nytt. När barnkonventionen förhandlades i FN så var det inte ett okontroversiellt arbete. Det tog drygt tio år av aktiva förhandlingar innan en konvention kunde läggas
50 fram inför generalförsamlingen.

Men ska man göra något viktigt och på riktigt så måste det få ta tid! Och det gäller också den process som vi nu har.

55 Barnkonventionen är viktig, den är oerhört viktig! Barn är barn - tills de är vuxna. Barnkonventionen synliggör och konkretiserar att barn har egna och helt unika rättigheter.

Barnkonventionen är ett åtagande som förpliktigar vuxenvärlden och inte minst
60 oss beslutsfattare. Som konventionsstat har Sverige att säkerställa att barn får sina rättigheter tillgodosedda.

Att införliva barnkonventionen som lag är förenat med vissa svårigheter. Det har därför inte heller varit enkelt. Det är ändå regeringens uppfattning att dessa
65 svårigheter inte är av sådan vikt att de hindrar Sverige från att, i likhet med de flesta nordiska länder, låta barnkonventionen inkorporeras.

Varför gör vi i regeringen då det här – varför gör vi barnkonventionen till svensk lag? Barnkonventionen är ju ratificerad och "gäller" ju redan idag? Vi menar att

trots strategiska åtgärder och förändringar så har inte rättigheterna fått tillräckligt genomslag i beslutsprocesser som rör barn.

75 Att barnkonventionen innebär skyldigheter på statlig och kommunal nivå har inte heller fått tillräckligt genomslag. För att säkerställa barns rättigheter behöver de därför tydliggöras i en lag.

Med barnkonventionen som lag blir det tydligare att domstolar och rättstillämpare nu har att beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen
80 vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser som rör barn.

Regeringen ser det också som ett sätt att få genomslag för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all verksamhet som berör barn och unga.

85 Regeringen har lagt fram propositionen om barnkonventionen till riksdagen. Men debatt blir först den 13 juni och riksdagsbeslutet blir troligen den 14 juni. Jag välkomnar så klart alla partier ska sluta upp bakom förslaget att göra barnkonventionen till lag.

90 Men redan nu har ju partier som Moderaterna, Centerpartiet och Sverigedemokraterna berättat att de inte vill se barnkonventionen som svensk lag. Regeringen vill ha så brett stöd som möjligt och vi hoppas att de övriga partierna väljer att rösta för barnkonventionen.

95 Men ni barnrättsorganisationer som är här idag och som tycker att barnkonventionen är en viktig fråga får gärna berätta var ni står i frågan för de partier som tvekar. För även om jag är glad att lägga fram förslaget så kommer jag att vänta och fira tills riksdagen har fattat sitt beslut i juni.

100 Förutom att regeringen har presenterat propositionen så har vi presenterat åtgärder som ska göra att barnkonventionen ska få genomslag. De åtgärderna handlar om ett kunskapslyft, stöd och om vägledning.

Regeringen anser att det är av vikt att barn får kunskap om sina rättigheter och
105 vad rättigheterna innebär i praktiken. Regeringen har därför gett Barnombudsmannen i uppdrag att under 2015–2018 vidta kunskapshöjande insatser för barn och unga om sina rättigheter enligt barnkonventionen och vad de innebär i praktiken både inom skolan och på andra områden.

110

Ökad kunskap på statliga myndigheter, kommuner och landsting är också en viktig förutsättning för att barnkonventionen ska få genomslag i praktiken. Det pågående Kunskapslyftet för barnets rättigheter känner många säkert till och det har ju också diskuterats här på konferensen.

115

Regeringen har gett Barnombudsmannen i uppdrag att under perioden 2017–2019 erbjuda stöd till kommuner, landsting och statliga myndigheter i arbetet med att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter i sina respektive verksamheter.

120

Regeringen anser också att det i samband med en inkorporering av barnkonventionen behövs en ökad kunskap om konventionen för att säkerställa att barnets rättigheter tas till vara i rättstillämpningen. En vägledning för hur barnkonventionen kan tolkas och tillämpas kommer också tas fram.

125

Inom Socialdepartementet kommer det därför att under det kommande året att arbetas fram en vägledning som kan vara ett metodstöd för hur man kan gå tillväga vid tolkning och tillämpning av barnkonventionen.

130

Utöver en inkorporering krävs också en fortsatt transformering av barnkonventionens bestämmelser i nationell rätt. Transformering betyder att de enskilda artiklarnas rättigheter i barnkonventionen förs in i den svenska rätten inom olika verksamhetsområden.

135

Vi ser därför ett fortsatt behov av systematiskt transformeringsarbete för att barnkonventionen fortsatt ge avtryck i lagstiftningen och synliggöras i förarbeten till lagstiftning där konventionen kan vara relevant.

140

I syfte att ge stöd i det fortsatta arbetet med transformering av barnkonventionens bestämmelser inom olika rättsområden har regeringen beslutat om att tillsätta en utredning med uppdrag att genomföra en kartläggning för att belysa hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen. Det kommer att vara lagmannen Anders Hagsgård som genomföra denna kartläggning. Uppdraget ska redovisas i slutet av 2019.

145

För att barnets bästa ska få en reell innebörd i beslut som rör barn och få betydelse för ett enskilt barn eller en grupp barn anser regeringen att det i det

150 fortsatta transformeringsarbetet bör vara ett särskilt fokus på barnets bästa
liksom barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade som ett
tillvägagångssätt i beslutsprocesser.

155 Regeringen har nyligen tagit emot Barnombudsmannens årsrapport som
handlar om barns rätt till jämlika uppväxtvillkor! Regeringen vill rikta ett
särskilt tack till alla de barn och unga – mer än 900 stycken – som berättat om
sina erfarenheter och gett sina råd och som har presenterats i rapporten.

160 Jag fick också själv möjlighet att träffa några av dessa unga som berättade för
mig om deras vardag. Jag fick så klart många kloka inspel men något av det som
satte sig djupast var när de berättade om skolvärldens låga förväntningar på
dem. De berättade om täta lärarbyten och om vuxna i skolan som inte trodde att
det skulle kunna bli något av dem. Det är ju tvärtom vad skolan ska rusta barnen
med. Skolan ska ge självförtroende och förmågan att tro på sina drömmar.

165 Barns åsikter är central för att vuxenvärlden och beslutsfattare ska ha kunskap
om vad målgruppen själva ser för utmaningar och lösningar. Frågan om alla
barns rätt till jämlika uppväxtvillkor är en mycket viktig fråga för regeringen.
Det är också något som regeringen har prioriterat under mandatperioden och
jag vill nämna några av dessa insatser.

170 Vi har stärkt socialtjänsten och den sociala barn- och ungdomsvården, liksom
arbetet inom vård och omsorg mot våld i nära relationer, det bidrar till att öka
skyddet för barn och unga mot våld.

175 Att minska och motverka segregationen är en mycket prioriterad fråga för
regeringen. Det finns områden i Sverige som har stora utmaningar med till
exempel hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande och låg
sysselsättningsgrad. Denna situation kan inte accepteras. Kvinnor och män samt
flickor och pojkar ska, oavsett var de bor i Sverige, ha lika goda möjligheter att
180 utvecklas och vara delaktiga i samhällslivet. Vi genomför därför
miljardsatsningar på skolor som har tuffa förutsättningar och vi satsar över 7
miljarder på polisen.

185 Genom en höjd riksnorm i försörjningsstödet för barn kommer de ekonomiskt
mest utsatta barnfamiljerna också att få en del av den höjda levnadsstandard
som andra barnfamiljer får när barnbidraget och studiebidraget höjs den 1 mars

2018.

190 Under mandatperioden har regeringen också lämnat förslag på höjningar inom
underhållsstödet och bostadsbidraget som, tillsammans med det höjda
barnbidraget, innebär en förstärkning om 1 000 kronor mer per månad för en
ensamstående förälder som har barn över 15 år. Det är satsningar som har
betydelse för hemmen med de lägsta inkomsterna. Men det är också viktigt för
195 oss som vill leva i ett mer jämlikt samhälle.

Regeringen satsar också på avgiftsfria lovaktiviteter när barn är lediga och inte
har skola och fritids. Vi satsar också på avgiftsfri simskola för elever i
förskoleklass, dels för att det är kul att simma men dels också för att vi ser att det
200 räddar liv.

Med statsbidrag till kommuner stärker regeringen socialtjänstens insatser för
barn och unga med psykisk ohälsa. Statsbidraget kan bland annat användas för
att öka socialtjänstens kompetens om barn och unga med psykisk ohälsa och
205 stärka samverkan mellan landsting och kommun när någon behöver både hälso-
och sjukvård och stöd från socialtjänsten.

Våld och kränkningar mot barn är aldrig acceptabelt. Regeringens nationella
insatser och åtgärder för att förebygga våld och kränkningar utgår från bland
210 annat barnkonventionen.

Även den kunskap som finns genom forskning och statistik om våldsutsatthet
och villkor i skolan, särskilt sådan som lyfter fram jämställdhetsaspekter och
skillnader mellan flickor och pojkar, är en viktig utgångspunkt.
215

Det krävs kontinuerlig uppföljning av förekomsten av våld samt beteenden och
attityder bland såväl barn och unga som föräldrar för att kunna anpassa
förebyggande insatser.

220 Avslutningsvis vill jag tacka er alla som, utifrån olika roller och ansvar, bidrar till
arbetet med att stärka barns rättigheter.

Ert intresse, engagemang och ansvarstagande – i kommuner, landsting,
regioner, myndigheter, och civilsamhället är centralt i arbetet för att stärka barns
225 rättigheter i vardagen.

Att barnkonventionen blir lag innebär dock inte att vi är färdiga på något sätt –
arbetet måste pågå och bedrivas varje dag – men med barnkonventionen som
lag skapas goda förutsättningar för att barnets rättigheter ska få genomslag i
praktiken.

Källa

<div>Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-12-09)</div>

Taggar

Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/lena-hallengren-tal-vid-barnrattsdagarna-i-orebro>